

τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, περιέχουσι δὲ καὶ μακρὰς ἐπιγραφὰς τῆς μυστηριώδους σφηνοειδοῦς γραφῆς, ἧτις ἀπαντᾶται καὶ εἰς Περσεπολιν· ἄλλοι παριστῶσι κολοσσιαῖα τέρατα μετὰ κεφαλῆς ἀνθρωπίνης. Αἱ γλυφαὶ πᾶσαι εἰσὶ πολλοῦ λόγου ἀξίαι διὰ τὸν ἰσχυρὸν καὶ νευρώδη ῥυθμὸν των, αἱ δ' ἐπιγραφαί, ἂν εὔρεθῇ καὶ αὐτῶν ἡ κλίσις, εἶναι πιθανόν ὅτι πολλὰ μυστήρια τῆς ἱστορίας τῶν Ἀσιανῶν ἐθνῶν θ' ἀνακαλύψωσι.

Μέγα μέρος τέλος τοῦ ἄνω δόμου τοῦ ἀπεράντου τούτου οἰκοδομήματος περιλαμβάνει τὰς πλουσιωτάτας συλλογὰς τῆς φυσικῆς ἱστορίας, αἷτινες πρὸ πάντων περιέχουσιν ἀληθῆ θησαυρὸν ὀρυκτῶν σκελετῶν. Ἡ δὲ ἄλλη πλευρὰ αὐτοῦ κατέχεται πᾶσα ὑπὸ τῆς βιβλιοθήκης, ἧτις ἐπιμελέστατα πλουτιζομένη καθ' ἕκαστον τὰς δι' ὅλων τῶν βιβλίων ὅσα ἐκδίδονται οὐ μόνον ἐν Ἑγγλίᾳ, ἀλλ' ὀλίγου δεῖν καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, καὶ πάμπολλα καὶ ἀξιόλογα προσκτησαμένη χειρόγραφα, εἶναι σήμερον μία τῶν σπανιωτάτων βιβλιοθηκῶν τῆς Εὐρώπης.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΠΙΤΤ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ.

(Κατὰ Μακωλαϊν).

Ὁ μέγας οὗτος τῆς Ἀγγλίας ὑπουργὸς ἐγεννήθη τῷ 1708 ἔτει, καὶ, ἀνατραφεὶς εἰς τὴν ἐν Ἐτονίῳ σχολῇ, μετέβη, ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν, εἰς τὸ ἐν Ὁξονίῳ Πανεπιστήμιον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας δεινῶς ὑπὸ ἀρθρίτιδος ἐβατάνιζετο, ἐπεχείρησε, κατὰ συμβουλήν τῶν ἰατρῶν, πρὶν ἐτι συμπληρώσῃ τὴν ἐνταῦθα σπουδὴν, νὰ ταξειδιύσῃ, καὶ ἐπισκέψῃ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν. Ἐπανῆλθε δὲ οἰκαδὲ, μηδεμίαν λαδὼν ἐκ τῆς ὁδοπορίας ταύτης ὠφέλειαν, καὶ, δι' ἅπαντος τοῦ βίου, δὲν ἔπαυσε ταλαιπωρούμενος ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἐκείνης.

Ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶχεν ἐν τούτοις ἀποθάνει, ἐλαχίστην καταλιπὼν περιουσίαν, ὥστε ὁ Γουλιέλμος, ἀναγκασθεὶς νὰ ζητήσῃ πόρον ζωῆς, ἐξελέξατο τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διορίσθη ἀνθυπαπιστής. Ἀλλ' ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦτο ἡ περιουσία αὐτοῦ, ἡ οἰκογένειά του καὶ ἡδύνατο, καὶ προηρεῖτο νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ὅθεν ἐν ἔτει 1735, ὁ Γουλιέλμος Πίττ κατώρθωσε νὰ ἐκλεχθῇ ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν τῶν κοινοτήτων Βουλὴν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, δεκατέσσαρα ἤδη ὄλα ἔτη πρᾶξιτο τῶν κοινῶν πραγμάτων ὁ πρωθυπουργὸς Οὐαλπόλιος. Εὐμενέσταται ἦσαν αἱ περιστάσεις καθ' ἃς οὗτος εἶχεν ἀναλάβει τὴν ἀρχὴν, διότι ὑπεστήριζεν αὐτὸν ὁμοφώνως σὺμπασα ἡ τῶν Οὐίγων μερίς, ἧτις ἰδίως μὲν ἦτο ἀφωσιωμένη εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐν ἔτει 1688 ἀποτελεσθείσης μεταπολιτεύσεως, πλείστην δὲ ἀπελάμβανε ἐννοίαν παρὰ τῷ βασιλεύοντι ἐκτοτε τῆς Ἀγγλίας οἰκῶ· καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον τὰ πράγματα ἔδχινον ὀμαλώτερον καὶ εὐκολώτερον παρὰ

ποτέ· οὐδὲ εἶναι ἀπίθανον, ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς ἐκεῖνος, ἂν ἠκολούθει τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησε βραδύτερον ὁ Πέλαμ, ἂν δηλαδὴ παρελάμβανε συμμετόχους τῆς ἀρχῆς ἅπαντας τοὺς ἰκανοτέρους καὶ φιλοτιμοτέρους τῆς Οὐίγικῆς μερίδος ἄνδρας, παρεῖχε δὲ καὶ τινὰς θέσεις εἰς τοὺς Τόρεις ἐκείνου, ὅσοι δὲν ἦσαν ὅλως πολέμιοι εἰς τὴν νέαν τῶν πραγμάτων κατὰστασιν, ἠθέλε διαφύγει τὸν φοβερὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν ἐνέπεσε μὲν περὶ τὰ ἔσχατα τῆς πρωθυπουργίας αὐτοῦ ἔτη, ἐπὶ δὲ τέλος ἐνίκηθη. Ἡ καταβαλοῦσα αὐτὸν ἀντιπολιτευσὶς κατεσκευάσθη διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν, διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀπλήστου φιλαρχίας.

Ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ συγκροτήσεως, ὁ Οὐαλπόλιος μετέβαλεν ἕνα τῶν ἐπιτηδειοτέρων καὶ πιστοτέρων αὐτοῦ ὀπαδῶν, τὸν Πουλτεναϊν, εἰς ἐχθρὸν θανάσιμον, μὴ δοῦς εἰς αὐτὸν θέσιν τινά. Καὶ ἠθέλησε μὲν νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ, διορίζων αὐτὸν ὁμότιμον, ἀλλ' ὁ Πουλτεναϊν, ἀγανακτήσας, ἀπέβαλε τὴν πρότασιν, ἐτάχθη μετὰ τῆς πολεμίας πρὸς τὸν ὑπουργὸν μερίδας, καὶ, μετ' ὀλίγον, ἐπειδὴ πλείστον ἴσχυε, διὰ τὸν ὑπέρογκον πλοῦτον, τὸν ἐντιμὸν χαρακτήρα, τὴν ἀξιόλογον εὐγλωττίαν καὶ τὴν περὶ τὰ πράγματα ἐμπειρίαν, ἀνεδείχθη ὁ μέγιστος τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὅσους εἶδε ποτε ἡ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων.

Ὅλων τῶν μελῶν τοῦ ὑπουργείου ὁ λογιώτερος καὶ περὶ τὸ λέγειν δεινότερος ἦτο ὁ Καρτερέτιος· ἀλλ' ὁ Οὐαλπόλιος δὲν συνῆει νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτῷ τὴν προσήκουσαν μερίδα τῆς δυνάμεως, ὥστε ὁ Καρτερέτιος παρητήθη καὶ ἀπέβη ἐχθρὸς ἐπιμονώτατος καὶ φοβερώτατος τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ συναδέλφου. Ἄν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος μετὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Οὐαλπόλιος ἐδύνατο νὰ μερισθῇ τὴν ἀρχὴν, ἦτο ὁ Λόρδος Τσουνσένδιος, διότι καὶ συγγενεὶς ἦσαν, καὶ ἐκ παιδῶν φίλοι, καὶ συμμαθηταί, καὶ γείτονες, καὶ συνυπηρέτησαν ὁμοῦ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ὁμοῦ συναντεπολιτεύθησαν, καὶ ὡμοφρόνουν περὶ ἅπαντα σχεδὸν τὰ ζητήματα. Ἀλλ' ἅπαντες οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἴσχυσαν νὰ χαλινώσωσι τὴν φιλοδοξίαν ἐκείνην, ἧτις κατίσχυεν ὅλων τῶν ἀρετῶν καὶ ὅλων τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ Οὐαλπολίου. Ἡ ἀπόφασίς ἦτο, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μεταφορὰν, ὅτι ἡ ἐπωνυμία (ἡ φήμη) τῆς ἐταιρίας θέλει εἶναι, ὄχι Τσουνσένδιος καὶ Οὐαλπόλιος, ἀλλὰ Οὐαλπόλιος καὶ Τσουνσένδιος. Οἱ δύο ἀντίζηλοι κατήντησαν τελευταῖον εἰς ὕβρεις προσωπικὰς ἐνώπιον πολυαριθμοῦ συναναστροφῆς, ἦλθον εἰς χεῖρας καὶ ὤρμησαν ἐπὶ τὰ ἔσχατα αὐτῶν· αἱ γυναῖκες ἤρχισαν νὰ φωνάζωσιν, οἱ ἄνδρες ἐχώρισαν τοὺς διαμαχομένους, καὶ, διὰ φιλικῆς μεσολαβήσεως, παρεμποδίσθη τὸ σκάνδαλον μονομαχίας μεταξὺ δύο συγγενῶν καὶ ἀρχαίων φίλων καὶ συναδέλφων. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ συνυπουργήσωσιν· ὁ Τσουνσένδιος παρητήθη, καὶ, φοβούμενος, ὡς εἶπε, μήπως τὸ ἰδιαίτερον πάθος τὸν παρασύρῃ νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα τοῦ Πουλτεναϊν καὶ ν' ἀντιπολιτευθῇ εἰς πράξεις τοῦ ὑπουργείου τὰς ὁποίας ἐθεώρει ἐν γένει ἀγαθὰς, προετίμησε νὰ διαζήσῃ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου ἰδιω-

τεύων, ἀπῆλθεν εἰς τὰ κτήματα αὐτοῦ καὶ οὐδέποτε πλέον ἐπανῆλθεν εἰς Λονδίνον.

Πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἄνδρες ἀπεβλήθησαν τῶν ἀξιωματῶν αὐτῶν, τινὲς μὲν δι' εὐλόγους αἰτίας, οἱ πλείστοι ὁμῶς διότι ὁ Οὐαλπολίος, καὶ τοι κατὰ τὰλλα ἀγαθός, καὶ εὐθυμός, καὶ πρῶτος ἀνὴρ, δὲν ἠδύνατο νὰ συμβιβασθῆ ἐπὶ πολὺν χρόνον μὲ κἀνένα ἄνθρωπον μεγάλην ἔχοντα ἀξίωσιν καὶ μεγάλην ἰκανότητα. Ἐντεῦθεν ἐσχημάτισε καθ' ἑαυτοῦ ἀντιπολίτευσιν, περιλαβοῦσαν ἅπαντας τοὺς ἐπιφανεστέρους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνδρας, αὐτὸς μὴ στηριζόμενος εἰμὴ ἐπὶ ἀνθρώπων ἢ μετρίων, ἢ ἐχόντων μὲν ἀξιόλογα προτερήματα, ἀλλὰ μὴ ἰσχυρότων εἰς τὴν κοινὴν γνώμην, ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην τάξιν ἀνήκεν ὁ Φόξ, ὁ τοῦ Δημοσθένους τῶν νεωτέρων χρόνων πατήρ, ὅστις, πένης ὢν, δὲν ἠδύνατο νὰ ζῆσθ ἄνευ ὑπηρεσίας· ὁ Γουλιέλμος Ἰόγκιος, περὶ τοῦ ὁποίου αὐτὸς ὁ Οὐαλπολίος ἔλεγεν, ὅτι τοιαῦτα προτερήματα ἠδύναντο μόνον νὰ ἀνυψώσῃ τοιοῦτον χαρακτήρα, τοιοῦτος δὲ χαρακτήρ ἠδύνατο μόνος νὰ ἐξευτελίσῃ τοιαῦτα προτερήματα· καὶ ὁ Οὐίνιγκτων, τοῦ ὁποίου ἡ ἰδιωτικὴ διαγωγὴ ἐπέσυρε, δικαίως ἢ ἀδικως, τὰς δεινοτέρας κατηγορίας.

Ἡ ἀντιπολίτευσις συνέκειτο ἐκ δύο στοιχείων, ἀπὸ τοὺς δυσηρηστημένους κατὰ τοῦ Οὐαλπολίου Οὐίγους, καὶ ἀπὸ τοὺς Τόρεις, οἵτινες δὲν ἀντεπολιτεύοντο μόνον εἰς τὸν ὑπουργόν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τῆς ὡς ἐκ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1688 ἐπεληθούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ διὰ τῆς μεταπολιτεύσεως ἐκείνης ἀναβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον βασιλικοῦ οἴκου, ὀνειρευόμενοι πάντοτε τὴν παλινόρθωσιν τῶν Στυαρτιδῶν. Ἀλλ' οἱ δυσηρηστημένοι ἐκεῖνοι Οὐίγοι ἀπετέλουν, ἂν ὄχι λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ, λόγῳ ὁμῶς ἐπιτηδειότητος, ἐμπειρίας καὶ ἀξίας βεβαίως, τὸ ἀξιολογώτερον τῆς ἀντιπολιτεύσεως μέρος· καὶ μετὰ τῶν Οὐίγων τούτων, οἵτινες ἐκαλοῦντο καὶ πατριῶται, συνετάχθησαν ἅπαντες οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι νέοι, οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰς τὸν δημόσιον βίον προσελθόντες. Οἱ ἄμοιροι ἐτι πάσης πείρας οὗτοι πολιτικοί, παρεφέροντο ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ, τὸν ὁποῖον παράγει συνήθως εἰς νέας καὶ πυρῶδεις ψυχὰς τὸ ὄνομα τῆς ἐλευθερίας. Καὶ φένοῦσαντες, ὅτι ἡ θεωρία τῆς Τορυκῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἡ πρᾶξις τῆς τοῦ Οὐαλπολίου κυβερνήσεως ἐπίσης πολέμια ἦσαν τῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας, κατετάχθησαν ὑπὸ τὴν σημαίαν, τὴν ὁποίαν ὑψώσεν ὁ Πουλτεναίως· οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἅμα μὲν ἀντεπολιτεύοντο εἰς τὸν Οὐίγον πρωθυπουργόν, ἅμα δὲ διεβεβαίουν ἑαυτοὺς πιστῶς ἀρωσιωμένους εἰς τὰ καθρώτατα τοῦ Οὐίγισμου δόγματα, ἀξιοῦντες, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἦτο ὁ σχισματικὸς, ὁ ἀποστάτης, αὐτοὶ δὲ οἱ ὀρθόδοξοι, οἱ καθολικοὶ τῆς ἐλευθερίας λάτραι, οἱ ἀθίκτους διασώσαντες τὰς ἀρχὰς τῆς μεταπολιτεύσεως, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκεῖνος παρεξέτραπῃ. Τῶν δὲ ταχθέντων μετὰ τῆς μοίρας ταύτης τῆς ἀντιπολιτεύσεως νέων

ἀνδρῶν, διαπρεπέστατοι ἦσαν ὁ Λύττελτων καὶ ὁ Πίττ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Πίττ εἰσῆλθεν εἰς τὴν βουλὴν, τὴν ὄλην τοῦ πολιτικοῦ κόσμου προσοχὴν ἐπέστησε γεγονὸς ἀξιόλογον καὶ ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ συνθηθέστατον, τοῦτο, ὅτι ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου πρίγκηψ Φρεδερίκος, ψυχρανθεὶς πρὸς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον οἰκειότερος ἀπέβαινε πρὸς τοὺς λεγομένους πατριώτας τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἐντεῦθεν ἡ ἀντιπολιτευομένη Οὐίγικὴ μερίς ἐμελλε νὰ ἐνισχυθῆ πολυειδῶς, ἰδίως δὲ κατὰ τοῦτο, ὅτι, ἡ ἀγκασμένη νὰ συμμαχήτῃ μετὰ τῆς Τορυκῆς μερίδος ἦτις οὐ μόνον τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ καὶ τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ τὰ καθρώτα ἐπεβουλεύετο, μέχρι μὲν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατηγορεῖτο ὑπὸ τοῦ Οὐαλπολίου καὶ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ, ὅτι διακινδυνεύει αὐτῆς τῆς βασιλείας τὴν ὑπαρξιν, ἕνεκα τῶν προσωπικῶν αὐτῆς παθῶν, ἤδη δὲ, ἀρχηγὸν ἔχουσα αὐτὸν τὸν ἐπίδοξον τοῦ θρόνου διάδοχον, ἠδύνατο νὰ καυχηθῆ ὅτι τὸ πολίτευμα αὐτῆς ἐκυροῦτο ὑπὸ ἀνδρὸς ἔχοντος τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν παγίωσιν τοῦ θρόνου συμφέρον. Κατὰ Ἀπρίλιον δὲ τοῦ 1736, νυμφευθέντος τοῦ Φρεδερίκου μετὰ Γερμανίδος τινὸς βασιλόκαιδος, ἡ βουλὴ ἀπεφάτισε νὰ ὑποβάλλῃ συγχαρητήριον περὶ τούτου εἰς τὸν βασιλέα ἀναφορὰν· καὶ εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν ἐλάλησε κατὰ πρῶτον ὁ Πίττ, ὅστις ἐπὶ τῆς πρώτης συνόδου καθ' ἣν εἰσῆλθεν ἐν τῇ βουλῇ, δὲν εἶχε παντάπασι ἀνοίξει τὰ χεῖλη αὐτοῦ. Ὁ λόγος αὐτός, καθ' ἑαυτὸν θεωρούμενος δὲν εἶχε βεβαίως πολλὴν ἀξίαν, ἀλλὰ ἡ στωαυλία καὶ ἡ ἐξωτερικὴ χάρις τοῦ νέου ρήτορος προσήλωσαν ἀμέσως τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀκροατηρίου· ἔκτοτε δὲ ἀείποτε μετὰ προσοχῆς ἠκούετο, καὶ ἡ ἄγκησις ἀνέπτυξε μετ' ὀλίγον τὰ μεγάλα προτερήματα ὅσα ἐκ φύσεως εἶχεν ὁ ἀνὴρ.

Τὴν σήμερον τὸ ἔθνος ὅλον ἀποτελεῖ τὸ ἀκροατήριον οὕτως εἰπεῖν τῶν βουλευτῶν. Εἰς τοὺς 300 ἢ 400 ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ ἦναι παρόντες καθ' ἣν στιγμὴν ἐκφωνεῖται ὁ λόγος, εἴμπορεῖν ἄρεσθ ἢ νὰ μὴν ἀρέσθ ἢ φωνῆ καὶ ἡ ἐκθεσις τοῦ ρήτορος· ἀλλὰ ἐν τῷ ἐντύπῳ λόγῳ, τὸν ὁποῖον μέλλουν ν' ἀναγνώσωσι τὴν ἐπιούσαν μυριάδες ἀνθρώπων, ἐκλείπει ἐντελῶς ἡ διάκρισις ἡ ὑπάρχουσα μετὰ τῆς καλλίστης ἢ ἀτυχεστάτης μορφῆς, τῆς ἀμυδροτάτης ἢ λαμπροτάτης φωνῆς, τοῦ χαριστάτου ἢ ἀνεπιτηδειοτάτου σχήματος. Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, μετὰ πολλῆς δυσκολίας διεδίδοντο ἔξω τὰ ἐντὸς τῆς βουλῆς λεγόμενα, ὥστε τὸ πᾶν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν ἐντόπωσιν, τὴν ὁποίαν ὁ ρήτωρ ἐπροξένει εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ. Ἡ ἔξω τῶν πυλῶν φήμη ἐξηρτᾶτο ὅλως διόλου ἀπὸ τὴν γνώμην ἐκείνων ὅσοι ἦσαν ἔσω τῶν πυλῶν, ὥστε τότε, καθὼς εἰς τὰς ἀρχαίας δημοκρατίας, τὰ προτερήματα τὰ ἐπιτείνοντα τὴν ἀμεσον τοῦ λόγου ἐντόπωσιν, συνετέλουν πολὺ μᾶλλον εἰς τὴν ὑπόληψιν τοῦ ρήτορος. Ὁ δὲ Πίττ μάλιστα διέπρεπεν ἐπὶ τοῖς προτερήμασιν αὐτοῖς. Ὁμιλῶν ἐπὶ ἀρχαίας τοῦ δήμου ἐκκλησίας, ἤθελε βεβαίως ἀναδειχθῆ ὁ καλλίστος τῶν Βρούτων ἢ τῶν Κοριολάνων. Ὅσοι ἠκούσαν

τὸν ἄνδρα ἐν τῇ παρακμῇ αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐνόσησε μὲν τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἠθύμησε δὲ τὸ πνεῦμα, καὶ ἀναγορευθεὶς κόμης Χαταμίας, μετέβη, ἀπὸ τῆς τρικυμιώδους ἐκείνης βουλῆς, τῆς ὁποίας ἐγνώριζεν ἀπ' ἄκρων μέχρις ἄκρων τὴν φύσιν, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας πλείστον ἰσχυτεν, εἰς τὸ εὐάριθμον, εἰς τὸ νωθρὸν, εἰς τὸ ἀπροσῆγορον ἀκροατήριον τῆς τῶν Λόρδων βουλῆς, θεδαιοῦσιν, ὅτι οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀπετέλουν τότε, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, σιγαλὸν τινα καὶ μονότονον βορβορυγμὸν, τὸν ὁποῖον μόλις ἤκουον οἱ πλησιέστερον αὐτοῦ καθήμενοι· ἐὰν συνεχινεῖτο τυχὸν σφοδρῶς, ὕψωνε μὲν τὴν φωνὴν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ φωνὴ ἐκείνη, ταπεινωθεῖσα πάλιν, κατέπιπτεν εἰς ἀκατάληπτόν τινα τονθορυσμὸν. Τοιοῦτος κατήντησε περὶ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς ὁ κόμης Χαταμίας· ἀλλὰ τοιοῦτος δὲν ἦτον ὁ Γουλιέλμος Πίττ. Ὅτε κατὰ πρῶτον παρέστη εἰς τὴν βουλὴν, ἡ μορφή αὐτοῦ ἦτο παραδόξως ἐπίχαρις καὶ σεμνοπρεπής, οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου εὐγενεῖς καὶ ὑπερήφανοι, οἱ ὀφθαλμοὶ πυρῶδεις, ἡ φωνὴ αὐτοῦ, καὶ ὅταν εἰς ψιθυρισμὸν ὑψίστε, μέχρι τῶν ἀπωτάτων ἠκούετο ἐδρῶν, πλησιέστερος δὲ πνεύματα, δίκην σάλπιγγος ἀνέσειε, διὰ τοῦ ἠχήματος αὐτῆς, τὴν βουλὴν, καὶ ἠκούετο μέχρι τῶν προθύρων, καὶ μέχρι τῆς αὐλῆς, καὶ μέχρι τῆς πέριξ πλατείας. Μετὰ πλείστης δ' ἐπιτηδειότητος ὠρελεῖτο ἀπὸ τὰ λαμπρὰ ταῦτα προτερήματα. Θί ἐχθροὶ αὐτοῦ ἔλεγον, ὅτι ἠγόρευεν ὡς ὑποκριτῆς μᾶλλον ἢ ὡς ῥήτωρ. Ἄλλ' ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἅπαντα τὰ κινήματα τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ ἦσαν σεμνοπρεπέστατα· καὶ πολλάκις δι' ἑνὸς καὶ μόνου βλέμματος δυσμενεστάτου ἢ χλευαστικωτάτου ἐνέδραλλεν εἰς ἀμηχανίαν τοὺς πολεμίους ῥήτορας. Παραδόξως δὲ προχείρους εἶχεν ἅπαντας τοὺς φθόγγους τῆς ἀνθρωπίνης γλώττης, ἀπὸ τῆς κραυγῆς τῆς παθητικωτέρας μέχρι τῆς ὀξύτερας πληγῆς. Ἴσως ὁμοίως ἐπὶ τοσοῦτον ἀγωνιζόμενος τοῦ νὰ θελιώσῃ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα φυσικὰ πλεονεκτήματα, ὑπερέβαινεν ἐνίοτε τὸν σκοπὸν καὶ ἐπιδεικτικώτερος ἀπέβαινε τοῦ θέοντος, διότι, ἀληθῶς εἶπεῖν, ἡ προσποίηση ἦτο ἐν τῶν καταρνεστέριων ἐλαττωμάτων τοῦ ἄλλως τοσοῦτον ἐξόχου τούτου ἀνδρός.

Μὴ νομίση δέ τις, ὅτι μόνον ἐνεκα τῶν ἐξωτερικῶν ταύτων προτερημάτων ἢ κυρίως ἐνεκα τῶν προτερημάτων τούτων, ὁ Πίττ τοσοῦτον ἐπὶ 30 ὄλα ἔτη ἰσχυσεν ἐν τῇ βουλῇ. Ὁ Πίττ ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ῥήτωρ μέγας, οὐδὲ εἶναι δύσκολον νὰ διακρίνωμεν τὴν τε φύσιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς περὶ τὸ λέγειν δεινότητος αὐτοῦ ἀπὸ τε τῶν περιγραφῶν ὅσας κατέλιπον οἱ ἀκούσαντες αὐτοῦ ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ τῶν σωζομένων τεμαχίων τῶν δημηγοριῶν αὐτοῦ.

Γραπτοὺς λόγους δὲν συνέταξεν εἰμὴ ὀλιγίστους, καὶ ὁσάκις ἐπραξε τοιοῦτό τι, ἀπέτυχεν ἐντελῶς· διότι, ὡς εἶπεν ἔμπειρός τις κριτῆς, ὅστις πολλάκις ἤκουσεν αὐτὸν αὐδαίς ποτε ἤξυρην ὀλιγώτερον τί ἐμελλε νὰ εἰπῇ. Τωόντι ἡ περὶ τοῦτο εὐχέρεια αὐτοῦ ἦτο τοσαύτη, ὡς τε ἀπέβαινε ἐλάττωμα. Δὲν ἦτο κύριος, ἀλλὰ δοῦλος ἦτο τῶν ἰδίων αὐτοῦ λόγων. Καὶ ἅπαξ οἰστρηλατηθεὶς ἐπὶ τοσοῦτον ἦτο ἀκάθεκτος, ὡς τε,

ὁσάκις εἶχεν ἐν τῷ νῷ σπουδαῖόν τι πολιτικὸν ἀπόρρητον, ἐπροτίμα νὰ μὴ καταβῇ εἰς τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως. «Ἀνάγκη νὰ καθήσω ἡττοχος» εἶπέ ποτε εἰς τινὰ τοιαύτην περίστασιν πρὸς τὸν Λόρδον Στελβούριον, «διότι, ἅπαξ ἀναστὰς, θέλω φανερώσει ὅ,τι ἔχω ἐντὸς τῆς καρδίας μου».

Οὐδὲν ἦττον, δὲν διέπρεπεν ἐν τῇ συζητήσει ὁ ἀνὴρ. Ὅτι ἐκ πρώτης ἀφετηρίας, δὲν διέπρεψεν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν βουλὴν, δὲν εἶναι παράδοξον. Οὐδεὶς ἀποκτᾷ τὴν τέχνην ταύτην ἄνευ μακρᾶς πράξεως καὶ πολλῶν ἀτυχημάτων· αὐτὸς ὁ Φόξ ὁ ἀείμνηστος, εὐθυμῶδον καὶ κατ' ὀλίγον μόνον ἀπέβη ὁ λαμπρότερος καὶ κρατερώτερος βουλευτικὸς παλαιστής, τῶν ὅσων μνημονεύει ἡ ἱστορία· καὶ ὁ ἴδιος ἀπέδιδε τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην ἐπιτυχίαν, εἰς τὴν ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν, νεώτατος ὢν ἔτι, εἶχε κάμει τοῦ νὰ δμιλῇ, κατὰ πᾶσαν συνεδρίασιν, ἅπαξ τοῦλάχιστον, καλῶς ἢ κακῶς. «Δι' ὅλων πέντε συνόδων,» συνείθιζε νὰ λέγῃ, «ὠμίλησα καθ' ἑκάστην συνεδρίασιν, ἐκτὸς μιᾶς καὶ μόνης· ἀλυποῦμαι δὲ, ὅτι δὲν ἐλάλησα καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην.» Τωόντι, ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸν Στάνλεϋν, ὅστις ἐμφυτον οὕτως εἶπεῖν εἶχε τὴν ἐπιστήμην τῆς βουλευτικῆς ἀμύνης, δυσκόλως θέλομεν εὑρεῖ ἕτερόν τινα ἀριστοτέχνην περὶ τὰς συζητήσεις, τὸν μὴ προσκνησάμενον τὸ πλεονέκτημα ἐκεῖνο, εἰμὴ ἀφοῦ πολὺν χρόνον ἐβασάνισε τὰ ὦτα τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἂν τὴν τέχνην ταύτην, καὶ αὐτοὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ εὐφυέστεροι σπανίως ἄνευ μακρᾶς ἀσκήσεως ἀποκτώσιν, εἶναι πάλιν ἡ τέχνη τοιαύτη, ὡς τε αἱ ἀγαθῆς εὐμοιρήσαντες φύσεως ἄνδρες, σπανίως, διὰ συντόνου καὶ ἀόκνου ἀσκήσεως, δὲν τὴν προσλαμβάνουσι. Καὶ ὁμοίως εἶναι παρατηρήσεως ἄξιον, ὅτι ὁ Πίττ, ἄνθρωπος λαμπρότατα κεκτημένος προτερήματα, καὶ πλείστην μὲν λόγου εὐχέρειαν, πλείστην δὲ τόλμην ἔχων, ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου ὁ θῖος ὄλος ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἀγῶσι κατηναλώθη, ἄνθρωπος, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη διεύθυνεν, ὡς προθυπουργός, τὴν τῶν κοινοτήτων βουλὴν, οὐδέποτε ἀνεδείχθη πολὺς ἐν τῇ τέχνῃ ἐκείνῃ. Ἐλάλει μὲν ἐξ ὑπογύσιου, ἀλλὰ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπορεύετο τὸν δρόμον τῶν ἰδίων διανοημάτων, οὐχὶ τὸν δρόμον τῆς προσηγηθείσης συζητήσεως. Συνέβαινε ἐνίοτε νὰ ταμειῦσθαι ἐν τῷ νῷ περικοπὴν τινα ῥήτορος πολεμίου καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν θέμα σκώματος δαινοῦ ἢ περιφανοῦς ψόγου. Τινὰ τῶν λαμπροτέρων ἀκτυροβολημάτων τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ προσκλήθησαν ὑπὸ ἀπροσέκτου τινὸς λίξεως, ἢ γέλωτός τινος, ἢ ἐπιδοκιμασίας. Ἄλλὰ τοῦτο ἦτο τὸ μόνον εἶδος τῆς ἀπαντήσεως, εἰς ὃ φαίνεται εὐτυχής. Εἶναι δὲ ὁ μόνος μέγας τῆς Ἀγγλίας ῥήτωρ, ὅστις δὲν ἐθεώρει ἀναγκασίον παντάπασιν νὰ ἀναιρῇ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀντικάλων, καὶ συνήθως ἐξεπίτηδες ἐλάμβανε τὸν λόγον πρὸ τῶν φοβερωτέρων αὐτοῦ ἀνταγωνιστῶν. Κυρίως δὲ διέπρεπεν ἐπὶ τῇ ῥητορικῇ ἀπαγγελίᾳ· καὶ δὲν ἠύδακίμει μὲν περὶ τε τὴν ἀναλυσιν καὶ τὴν ἀνασκευὴν, ἀλλὰ αἱ λόγοι αὐτοῦ ἐβριθον ζωηροτάτων εἰκόνων, ἐπαγωγολογῶν προτάσεων, περιεργολογῶν ἀνεκδότων, ἐπιτηδειοτάτων αἰνιγμάτων, παθητικωτάτων ἐπικλήσεων· τὸ δὲ σκωπτικὸν αὐτοῦ

καὶ σαρκαστικὸν ἦσαν ὄντως φοβερὰ, καὶ ἴσως οὐδεὶς ποτε Ἀγγλὸς ῥήτωρ τοσοῦτον τρόμον ἐνέπνεεν.

Ἄλλ' ὅτι μάλιστα ἐνίσχυε τὸν λόγον ἐκείνον, ἦτο ἡ αἰετοειδὴς ἐπιπρέπουσα εἰλικρίνεια, καὶ χρηστότης, καὶ βαθεῖα συναίσθησις. Τὸ ὕψος αὐτοῦ δὲν ἦτο πάντοτε ἐντελῶς φιλόκαλον, πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅσοι τὸν ἤκουσαν ἐβαιοῦσιν, ὅτι ἦτο ἀνθηρότερον τοῦ δέοντος. Ὁ Οὐαλπόλιος, ἀποθαυμάζων καὶ ἐγκωμιάζων ἕνα τῶν λαμπροτέρων τοῦ Πίττ λόγων, ὁμολογεῖ, ὅτι τινὲς τῶν μεταφορῶν ὅσας μετεχειρίζετο ἦσαν βεβιασμένα. Τινὲς τῶν παραθέσεων καὶ τῶν κλασικῶν ἱστοριῶν τοῦ Πίττ ἠδύνατο τρώντι νὰ θεωρηθῶσι ὑπὸ λογίων ἀνδρῶν ὡς πεπατημένα καὶ καθημαζευμένα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἦσαν ἐλαττώματα μικρὰ, εἰς ἃ μικρὸν ἐπρόσεχον οἱ ἀκροαταί. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ῥήτορος ἐμεθευεν αὐτοῦς, ἡ δὲ θερμότης τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸ εὐγεῖες αὐτοῦ σχῆμα, περιεποιῶν πῦρ εἰς τὰς ψυχροτέρας ιδέας, καὶ ἀξίαν εἰς τὰς νηπιωδέστερας ἀλληγορίας.

Τὰ προτερήματα ταῦτα ἤρχισαν μετ' ὀλίγον νὰ ἀποβαίνωσιν ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ὁ Οὐαλπόλιος ἀπεφάτισε νὰ τιμωρήσῃ παραδειγματικῶς τὸν πατριώτην ἐκείνον ἀνθυπασπιστήν. Ὄθεν ὁ Πίττ ἐπαυθη τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ δὲν ἐζήμιώθη πολὺ ἐκ τούτου, διότι παρέλαβεν αὐτὸν ὡς διαγγελέα ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου, καὶ ὁ νέος ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε νὰ ῥητορεύῃ κατὰ τῶν ὑπουργῶν, μετὰ τῆς αὐτῆς μὲν πικρίας, μετὰ πραγαμένης δὲ ὁσμῆς ἐπιτηδειότητος.

Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ 1741 ἔτους ἀπέβησαν δυσμενεῖς εἰς τὸν Οὐαλπόλιον, ὅστις, μετὰ μακρὸν καὶ πεισματώδη ἀγῶνα, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ παραιτηθῆ. Ὁ δούξ Νεοκαστελλίας καὶ ὁ Λόρδος Ἀρδουίκιος ἦλθον τότε εἰς λόγους πρὸς τοὺς διασημοτέρους τῶν πατριωτῶν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, τοῦ νὰ συγκροτήσωσιν Οὐίγικὸν ὑπουργεῖον· εἰς δὲ τὴν περίστασιν ταύτην ὅτι Πίττ καὶ οἱ στενωτέροι αὐτοῦ φίλοι, ἐπολιτεύθησαν μετὰ τρόπον μικρὰν τῇ ἀληθείᾳ προξενούντα εἰς αὐτοὺς τιμὴν· διότι ἐζήτησαν νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τοῦ Οὐαλπολίου καὶ ὑποσχέθησαν νὰ ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς κατ' αὐτοῦ παρασκευαζομένης ἐν τῇ βουλῇ κατηγορίας, ἂν καταπέσῃ τὸν βασιλέα νὰ παραλάβῃ αὐτοὺς ὑπουργούς. Ἀλλ' ὁ Οὐαλπόλιος ἤξευρεν, ὅτι ἡ συνδρομὴ τῶν παίδων ἐκείνων, ὡς ὠνόμαζε τοὺς πατριώτας, δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ὠφελήσῃ, ἂν ὁ Πουλτεναίῦς καὶ ὁ Καρτερέτιος φανῶσιν ἄκαμπτοι, ὅτι δὲ ἡ συνδρομὴ αὕτη ἠθέληεν εἶσθαι περιττὴ, ἂν ἠδύνατο νὰ προσοικειωθῆ τὴν εὐνοίαν τῶν κυριωτέρων τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἡγεμόνων· ὥστε ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν.

Τοῦτο παρώξυνε τὸν Πίττ, ὅστις ἀπέβη ὡς ἐκ τούτου θερμότερος πατριώτης παρὰ ποτέ· ἀληθῶς δὲ εὐτυχῆς εἰς τὸ μετέπειτα αὐτοῦ στάδιον ἀπέβη ἡ ἀποτυχία ἐκείνη. Διότι ἂν ἐλάμβανε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὑπηρεσίαν, ἠθελε, καθ' ὅσας τὰς πιθανότητας, ἀποβάλλει τὴν εὐνοίαν τοῦ κοινοῦ, ὅπως τὴν ἀπέβαλον οἱ περιελθόντες εἰς τὰ πράγματα Πουλτεναίῦς, Καρτερέτιος καὶ Σάνδυσ. Ἦδη δὲ ἀπέβη ὁ πικρότερος καὶ ἀμειλιχώτερος ὄλων ὅσοι ἐκράυαζον ζητοῦντες ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Οὐαλπολίου. Ἐλάλητα

μετὰ πλείστης δεινότητος καὶ ἐπιτηδειότητος ὑπὲρ τῶν ἀδικωτέρων καὶ βιασιωτέρων προτάσεων ὅσας οἱ ἐχθροὶ τοῦ παύσαντος ὑπουργοῦ ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσωσι καὶ κατηνάγκαζε τὴν βουλὴν νὰ ἰδρῦσθαι δεκαστήριον μυστικόν, διὰ νὰ ἀνακρίνῃ τὴν διαγωγὴν τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ. Τοῦτο καὶ ἐγένετο· ἀλλ' ἂν καὶ οἱ πλείστοι τῶν δικαστῶν αὐτῶν ἦσαν ἐχθροὶ κακηρυγμένοι τοῦ κατηγορουμένου πολιτικοῦ ἀνδρός, ἠναγκάσθησαν οὐδὲν ἦττον νὰ συνομολογήσωσιν, ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψωσιν ἀμάρτημα αὐτοῦ. Ὄθεν ἐζήτησαν καὶ ἐπέτυχον παρὰ τῆς βουλῆς τὴν ἀδειαν τῆς τῶν μαρτύρων ἀποζημιώσεως, ἡ, διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν καθαρώτερα, ἐπέτυχον τὴν ἐκδοσὶν ψηφίσματος περὶ πληρωμῆς ὄλων, ὅσοι ἠθέλον μαρτυρήσαι, ἀληθῶς ἢ ψευδῶς, κατὰ τοῦ Οὐαλπολίου. Ἴδου θλιβερὰ πράγματα καὶ διδακτικώτατα συγχρόνως. Διότι ὅποιον ἄρα ἦτο ἡ πολιτικὴ τῶν χρόνων ἐκείνων κακοήθεια, ὅταν ἐλέπωμεν ἄνθρωπον νέον, ὅστις ἐθιωρεῖτο καὶ ἦτο τρώντι ὁ ἀνιδιωφελίστερος καὶ ἀκηλιδιωτότερος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς, ζητοῦντα νὰ ἐκβιάσῃ τὴν εἰς τὰ πράγματα πάροδον διὰ τοσοῦτον ἐπονειδίστου τρόπου!

Τὸ περὶ ἀποζημιώσεως τῶν μαρτύρων ἐκεῖνο ψήφισμα τῆς βουλῆς ἀπερρίφθη ὑπὸ τῶν Λόρδων. Ὁ Οὐαλπόλιος κατήλθεν ἀταράχως ἀπὸ τοῦ σταδίου τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, καὶ τὸ μέγα κενὸν τὸ ὅποιον κατέλιπεν ἀνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ Καρτερέτιου. Ὁ Πίττ ἤρχισεν νὰ κερκυνοβολῇ τὸν Καρτερέτιον μετὰ τὴν αὐτὴν ὁρμὴν, τὴν ὅποιαν ἄλλοτε εἶχεν ἐπιδείξει κατὰ τοῦ Οὐαλπολίου καὶ ἐπεσώρευσε κατ' αὐτοῦ τοὺς πλείστους τῶν συνήθων εἰς τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ χλευαστικῶν ἔρων, τοῦ μοναδικοῦ ὑπουργοῦ, τοῦ μοχθηροῦ ὑπουργοῦ, τοῦ μισητοῦ ὑπουργοῦ, τοῦ μιανοῦ ὑπουργοῦ. Τὸ δὲ κύριον θέμα τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Πίττ ἦτο ἡ εὐνοία τὴν ὅποιαν ἡ κυβέρνησις ἐπέδεικνυεν εἰς τὰς ἐν τῇ Γερμανίᾳ κτήσεις τοῦ βασιλεύοντος τῆς Ἀγγλίας Βруνοδικικοῦ οἴκου. Προςέβαλε δὲ τὸ μέτρον τοῦ νὰ πληρόνωνται τὰ Ἀνωβερικὰ στρατεύματα δι' ἀγγλικῶν χρημάτων μετὰ πλείστης δεινότητος καὶ μετὰ πλείστης ἐπιτηδειότητος, ὥστε ἐλογιάσθη ἤδη μετὰ τῶν ἀρίστων τῆς βουλῆς ῥητόρων. Τὸ σῶμα ταῦτα εἶχεν ἀποβάλλει πρὸ μικροῦ τὰ διαπρεπέστερα τῶν ἀγγλαϊσμάτων αὐτοῦ· ὁ μὲν Οὐαλπόλιος καὶ Πουλτεναίῦς εἶχον μεταβῆ εἰς τὴν ἄνω βουλὴν· ὁ Γουλιέλμος Οὐίνδαμιος εἶχεν ἀποθάνει, ἐκ δὲ τῶν ἦδη περὶ τῶν πρωτείων ἀγωνιζομένων ἀνδρῶν, οὐδεὶς, καθόλου εἰπεῖν, ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ἐνάμιλλος τοῦ Πίττ.

Ἐν ἔτει 1744 ἀπέθανεν, ἡ γραῖα χήρα τοῦ περιφήμου δουκὸς Μαρλοβορουγίας, ἧτις εἶχε τὴν παράδοξον μανίαν νὰ ἀπεχθάνεται τοὺς ἰσχυροὺς καὶ εὐτυχεῖς καὶ νὰ προστατεύῃ ἅπαντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. Ἐβίασεν τὸν Οὐαλπόλιον, ἐμίσητε τὸν Καρτερέτιον, καὶ εἶχε συμπάθειαν πρὸς τὸν ἀντίπαλον αὐτῶν Πίττ. Ὄθεν κατέλιπεν αὐτῷ διὰ διαθήκης κληροδότημα 10,000 λιρῶν (300,000 περίπου δραχμῶν), ἐνεκεν, ἔλεγε, «τοῦ γενναίου ἀγῶνος δι' ὑπέστη ὑπὲρ τῶν νόμων τῆς Ἀγγλίας καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος».

Ἡ διαθήκη ἐγράφη κατὰ μῆνα Αὐγούστου· ἡ δαύτησα ἀπέθανε τὸν Ὀκτώβριον, τὸν δὲ Νοέμβριον ὁ Πίττ ἦτο ἤδη αὐλικός. Οἱ μέγα παρὰ τῷ βασιλεῖ ἰσχύοντες ἀδελφοὶ Πέλαμ, ὧν ὁ εἷς εἶναι γνωστότερος ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ δουκὸς Νεοκαστελλίας, εἶχον ἀναγκάσει αὐτὸν, ὅπως ἄκοντα, νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν Καρτερέτιον, χειροτονηθέντα ἤδη Κόμητα Γρανουίλλιον, καὶ ἐπεχείρησαν μετὰ τοῦτο νὰ παραλάβωσιν εἰς τὰ πράγματα τοὺς πατριώτας. Ὁ Λίττελτων καὶ πολλοὶ ἄλλοι φίλοι τοῦ Πίττ ἔλαβον δημοσίας θέσεις· ἀλλὰ ὁ Πίττ αὐτὸς ἠναγκάσθη πρὸς τὸ παρὸν νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς ὑποσχέσεις φιλάς· ὁ βασιλεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ὑποφέρῃ ἕνεκα πικρῶν τινῶν ἐκφράσεων, εἰ τὰς ὁποίας ἐξώκειλεν ὁ ἐμπαθὴς ἐκεῖνος ῥήτωρ κατὰ τὰς περὶ τῶν Ἀννοθερικῶν στρατευμάτων συζητήσεις· ἀλλὰ οἱ δύο Πέλαμ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν ἀσφαλεστάτην διαβεβαίωσιν, ὅτι ὁ χρόνος καὶ αἱ προσπάθειαι αὐτῶν θέλουσι πράξει τὴν βασιλικὴν δυσμένειαν.

Οὐδ' ὁ Πίττ δὲ τὸ καθ' ἑαυτὸν παρημέλησέ τι τῶν δυναμένων νὰ διευκολύνωσι τὴν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰσοδὸν τοῦ. Παρητήθη τῆς θέσεως τοῦ παρὰ τῷ διαδόχῳ διαγγελέως, καὶ, συνελθούσης τῆς Βουλῆς, μετὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, μετεχειρίσθη τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ δύο Πέλαμ εἰλικρινῶς ἠγωνιάθησαν νὰ κατασῆσωσιν ἐκποδῶν τὴν ἀποστροφὴν ἧτις εἶχε ῥιζώσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως· διότι ἤξευρον, ὅτι ὁ Πίττ δὲν ἦτο ἄνθρωπος δυνάμενος εὐχερῶς νὰ ἀπατηθῇ ἢ ἀτιμωρητὶ νὰ ὑβρισθῇ, καὶ ἐφοβοῦντο ὅτι πολὺν καιρὸν δὲν θέλει εὐχαριστηθῇ εἰς ὑποσχέσεις. Δὲν εἶχον δὲ καὶ ἴδιον συμφέρον νὰ βουκολώσιν αὐτὸν εὐτῷ διακενῶν ἐλπίδων· μεταξὺ αὐτοῦ καὶ αὐτῶν ἰσχυρὸς ὑπῆρχε δεσμός, διότι ἦτο ἐχθρὸς τῶν ἐχθρῶν τῶν. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐμίσησαν καὶ ἐφοβοῦντο τὸν εὐγλωττον, τὸν φιλοδόξον, τὸν φίλαρχον Γρανουίλλιον, ἐγνώριζον, ὅτι ῥαδιουργεῖ πολυτρόπως διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ πράγματα· ἤξευρον πόσον ἰσχύει εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως καὶ ὅτι, ἅμα δοθείσης εὐμενοῦς περιστάσεως, θέλει προσκληθῆ νὰ πρωθυπουργήσῃ. Ὅθεν ἀπεφάσισαν νὰ λύσωσι τὴν μεγάλην ἐκείνην δυσχέρειαν καὶ ἀπήτησαν τελευταῖον ὀριστικῶς, ἢ τὸν διορισμὸν τοῦ Πίττ, ἢ τὴν ἴδιαν παραίτησιν. Περί δὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ χρόνου καθ' ὃν ὑπέβαλον τὴν ἀξίωσιν ταύτην, ἀνεδείχθησαν ἐπιτήδαιοι μᾶλλον ἢ μεγαλόφρονες· διότι ἐπραξάν τοῦτο καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐπιζῶν ἀπόγονος τῶν Στυαρτιδῶν, εἰσβαλὼν εἰς τὴν Σκωτίαν, ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς στάσεως καὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ὁ βασιλεὺς εὐρέθη ἐγκαταλειμμένος ὑπὸ ὅλης τῆς μερίδος ἐκείνης, ἧτις εἶχε περιποιήσει τὸν θρόνον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ὁ Λόρδος Γρανουίλλιος ἐπεχείρησε νὰ συγκροτήσῃ νέον ὑπουργεῖον, ἀλλὰ ἐνόησε μετ' ὀλίγον, ὅτι ἡ βουλευτικὴ δύναμις τῶν ἀδελφῶν Πέλαμ ἦτο ἀκαταγώνιστος καὶ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὴν συνδρομὴν εἰμὴ 30 περίπου Λόρδων καὶ 80 Βουλευτῶν. Τὸ σχέδιον ἀπέτυχεν· οἱ ὑπουργοὶ ἐπαήλθον ἰσχυρότεροι

παρὰ ποτὲ καὶ ἔφερον τελευταῖον εἰς τὰ πράγματα τὸν Πίττ.

Οὐδὲν ἦττον ὁμοῦ, θέλοντες ὅσον ἐνδέχεται ελιγώτερον νὰ δυσχεροτήσωσι τὸν ἡγεμόνα, συνημσαν ὥστε ὁ Πίττ νὰ μὴ λάβῃ θέσιν ἀπαιτούσαν συχνὰς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐντεύξεις. Ὅθεν, ἀντὶ νὰ ἀναδείξωσι τὸν νέον αὐτῶν σύμμαχον, ὡς προέβητο κατ' ἀρχάς, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργῶν, διώρισαν αὐτὸν ὑπογραμματέα τῶν οικονομικῶν τῆς Ἰρλανδίας, καὶ μετὰ τινὰς μῆνας, προεδίβασαν αὐτὸν γενικὸν ταμίαν τοῦ στρατοῦ.

Ἡ θέσις αὕτη ἦτο, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, μία τῶν εὐπροσδοωτέρων τῆς κυβερνήσεως· ὁ μισθὸς ἦτο τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον ὁ ταμίης ἐπορίζετο ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης· διότι ἐπετρέπετο αὐτῷ νὰ φυλάττῃ πάντοτε εἰς χεῖρας του ποσὸν μέγα, τὸ ὁποῖον, καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης σπανίως ὄν μικρότερον τῶν 100,000 λιρῶν, ἠδύνατο εὐτὸς νὰ τοκίσῃ πρὸς ἴδιον ὄφελος. Ἡ τοιαύτη τῶν χρημάτων τούτων χρῆσις οὔτε μυστικὴ ἦτο, οὔτε ἄτοπος ἐθεωρεῖτο· ἄνθρωποι ὁμολογουμένως ἐντιμότετοι μετεχειρίσθησαν αὐτὰ τοιοῦτοτρόπως, καὶ πρὸ τοῦ Πίττ καὶ μετ' αὐτόν. Ἀλλ' αὐτὸς ἀπεποιήθη νὰ λάβῃ λεπτὸν πλειότερον τοῦ νομίμου τῆς θέσεως αὐτοῦ μισθοῦ. Οἱ ξένοι ἡγεμόνες, τῶν ὁποίων τὰ στρατεύματα ἐμισθοδοτοῦντο ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, συνείθιζον νὰ ἐπιτρέπωσιν εἰς τὸν ταμίαν μικρὸν τι ποσοστὸν, ἐπὶ τῶν χρημάτων τὰ ἑκοῖα παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον· ἀλλ' ὁ Πίττ ἀπέκρουσεν ἀείποτε τὴν ἐπονείδιστον αὐτῆν δωρεάν.

Τοιαύτη ἀφιλοκέρδεια ὑπῆρξε κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου σπανιωτάτη, καὶ κατέπληξε καὶ ἠύφρανεν ἅπαντας τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας· μάλιστα δὲ θερμῶς ἐθαύμασεν αὐτὴν τὸ μέγα τοῦ λαοῦ πλῆθος. Ὁ Πίττ, καὶ τοὶ ἀνακόλουθος φανεῖς, καὶ τοὶ παράδοξον ἀναδείξας ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς προτέρας ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει δξυότητος καὶ τῆς κρούσης εὐπειθείας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, πλείστην ὁμοῦ ἐτι ἐνέμετο εὐνοίαν παρὰ τῷ κοινῷ. Οἱ λόγοι αἱ προτρέποντες τὸν πολιτικὸν ἄνδρα νὰ μεταβάλῃ τὰς σχέσεις αὐτοῦ καὶ τὸν ὄλον ὁρόμον τῆς διαγωγῆς του, εἶναι πολλάκις ἀσαφεῖς, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ χρημάτων ἀφιλοκέρδειαν τὴν ἐννοεῖ ἕκαστος. Ἐκτοτε ὁ Πίττ ἐθεωρήθη ὡς ἄνθρωπος ἀνώτερος παντὸς εὐτελοῦς πειρασμοῦ. Ὅσάκις ἤμαρτεν, ἠδύνατο νὰ παθῇ τοῦτο ἐκ πλάνης, ἢ μνησικακίας, ἢ φιλοδοξίας· ἀλλ' ὅσῳ πένης καὶ ἂν ἦτο, οὐδεμίᾳ ποτὲ ὑπόνοια πλεονεξίας εἰμπόρεσε νὰ προστριβῇ εἰς αὐτόν.

Ἐκτοτε διήλθον ὀκτῶ γαλήνια ἔτη, ὀκτῶ ἔτη, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ μειονοψηφία, ἢ ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Λόρδου Γρανουίλλιου ἀείποτε ἀσθενῆς ὑπάρξασα, ἐξηκολούθει ἐλαττωμένη, μέχρι οὗ ὅπως σχεδὸν ἀνεπαίσθητος κατήντησε. Τῷ 1748 συνωμολογήθη εἰρήνη μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας· τῷ 1751 ἀπέθανεν ὁ ἐπίδοξος διάδοχος, καὶ μετ' αὐτοῦ συνεξέλιπε πᾶν ἴγνος ἀντιπολιτεύσεως. Ἀπαντες οἱ διακεκριμένοι ὀπαδοὶ τῆς μερίδος ἧτις

ὑπεστήριξε τὸν Οὐαλπόλιον, καὶ τῆς μερίδος, ἧτις εἶχαν ἀντιπολιτευθῆ εἰς αὐτόν, συνηνώθησαν ἐπὶ τὸ ἔν, ὑπὸ τὸν διαδόχον αὐτοῦ. Τὸ ἐμπαθὲς καὶ παραχῶδες τοῦ Πίττ πνεῦμα ἠτύχασεν ἐπὶ τινα καιρόν. Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος παρεδέχθη ἤδη ἐν σιωπῇ τὸ σύστημα τῆς ἔσωτερικῆς πολιτικῆς, τὸ ὁποῖον πρὸ μικροῦ εἶχε καταδικάσει· καὶ ἔπαυσε νὰ ἀμιλῆ ἀνευλαβῶς περὶ Ἀνωθερίας. Ἐκ διαλειμμάτων ἐξήστραπτεν ἡ αἴγλη τῆς προτέρας αὐτοῦ φύσεως, ἀλλὰ ἡ λάμψις ἐκείνη ἦτο ἀκαριαία. Ὁ Πέλαμ, αἰθανόμενος τὴν ὑπεροχὴν τοῦ συμμάχου ἐκείνου, ἐνόη, ὅτι ὤφειλε νὰ παραβλέπη τὰς προσκείμενους ταύτας παρεκτροπὰς τῆς ἰδιογνωμίας ἀνδρός, ὅστις δυσχερῶς μὲν ἔφερε πάντα χαλινόν, εὐχερῶς δ' ἠθάνετο τὸ ἐλάχιστον κέντρον.

Δύο ἄνδρες, μικρὸν ὑποδεέστεροι τοῦ Πίττ κατὰ τὴν εὐφυΐαν, ἦσαν περιβεβλημένοι ὡς αὐτὸς δευτερεύοντα τῆς κυβερνήσεως ἀξιώματα. Εἷς τούτων, ὁ Μυρράυς, διετέλειτο ἀλληλοδιαδόχως ἀντιπροσέγγειος καὶ εἰσαγγελεὺς παρὰ τῶ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ. Ὁ διακεκριμένος αὗτος ἀνὴρ ὑπερέβαλλε τὸν Πίττ κατὰ τὴν περὶ τὸν λόγον φιλοκαλίαν, τὴν δύναμιν τῶν ἐπιχειρημάτων, τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν γνώσεων. Ἡ βουλευτικὴ αὐτοῦ εὐγλωττία δὲν ἐθάμβωνε ποτὲ δι' ἐξαπινάκων ἀστραπῶν, ἀλλὰ τὸ καθαρόν, τὸ μαλακόν, τὸ πρᾶον αὐτῆς τηλαύγημα οὐδέποτε, αὐτὸ ἐπὶ στιγμὴν μίαν ἐπεσκιάζετο. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πνεῦμα ἦτο, ὡς νομίζομεν, ὅπως ἐνάμιλλος τοῦ Πίττ· ἀλλ' ἑστερείτο τῶν ἠθικῶν ἐκείνων ἰδιοτήτων, δι' ὧν μάλιστα ὁ Πίττ ἠύδοκίμει· ἑστερείτο τῆς δραστηριότητος, τῆς μεγαλοφροσύνης, τῆς τὰ πάντα ἐπιχειρουμένης καὶ τὰ πάντα τολμώσης φιλαρχίας, αἵ τινες εἰς ταραχώδεις καρούς ἀποδεικνύουσι μεγάλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ καρδία του ἦτο ὀπωροῦν ψυχρὰ, ἡ φύσις προμηθῆς μέχρι θειλίας, καὶ ὁ τρόπος μέχρι λεπτολογίας φιλόφρων. Οὐδέποτε ἐξέθετε τὴν περιουσίαν ἢ τὴν ὑπόληψιν του εἰς κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν πιθανώτατα ἠδύνατο νὰ γίνῃ πρωθυπουργός· ἀλλ' ὅ,τι μάλιστα ἐπόθει ἦτο τὸ τοῦ ἀνωτάτου δικαστοῦ ἀξίωμα. Ἡ θέσις τοῦ ἀρχιδικαστοῦ δὲν ἦτο βεβαίως τότε λαμπρὰ ὅσον ἡ τοῦ πρώτου Λόρδου τοῦ θησαυροφυλακίου, ἀλλ' ἦτο ἐντιμὸς, ἦτο ἡτυχος, ἦτο ἀσφαλῆς, καὶ τούτου ἕνεκεν αὐτὴν πρὸ πάντων ἐπεθύμει ὁ Μυρράυς.

Ὁ δὲ Φόξ, ὁ πατὴρ τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός, τοῦ ὁποῖου αἱ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εἰρήνης ἄλλοι ἀθάνατον κατέστησαν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἦτο ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργός. Ὁ Φόξ ἠγαπᾶτο ἰδίως ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τινῶν ἰσχυροτάτων ἀνδρῶν τῆς μεγάλης Οὐγγικῆς μερίδος. Διαπρεπέστατα δὲ ἦταν τὰ βουλευτικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Ὡς ῥήτωρ ἦτο καθ' ὅλα σχεδὸν τὸ ἀντίθετον τοῦ Πίττ. Τὸ ὅλον αὐτοῦ σχῆμα οὐδεμίαν εἶχε χάριν· τὸ πρόσωπον ἐνέφανε βεβαίως ναῦν ἰσχυρόν, ἀλλὰ οἱ χαρακτῆρες αὐτοῦ ἦσαν ἀκουφῶι καὶ ἡ ὄψις σκυθρωπὸς καὶ στυγνῆ. Ὁ τρόπος του ἦτο σκαιός, ὁ λόγος δὲςκολος, καὶ πολλάκις ἠναγκάζετο νὰ καταπαύῃ αὐτόν διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν λέξιν, τὴν ὁποῖαν πρέ-

χειρον δὲν εἶχεν· ἀλλὰ εἰς τὴν συζήτησιν, περὶ τὴν τέχνην τῆς ὀξείας ἐκείνης, καὶ ἐμβριθοῦς, καὶ ἀρρενωποῦ λογικῆς, ἧτις ἀπαιτεῖται εἰς τὰ πολιτικὰ ζητήματα, οὐδεὶς ποτε ἴσως ὑπερέβαλεν αὐτόν, ἐκτός τοῦ ἰδίου υἱοῦ. Ἦτο δὲ περὶ τὴν ἀντίρρησην ἀνώτερος τοῦ Πίττ, ὅσον κατώτερος αὐτοῦ ἦτο περὶ τὴν ἀγόρευσιν. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πνεῦμα ἰσόσταθμοι ἦταν οἱ δύο ἀντίπαλοι, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἔρρεπεν ἡ πλάστιγξ ὑπὲρ τοῦ Πίττ ἕνεκα τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ ἰδιωμάτων. Ὁ Φόξ εἶχε βεβαίως πολλὰς ἀρετάς. Κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὰ προτερήματα, πολλὴν εἶχεν ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἐνδοξότερον υἱὸν αὐτοῦ. Εἶχε τὴν αὐτὴν πραότητα τοῦ χαρακτῆρος, τὰ αὐτὰ σφοδρὰ πάθη, τὴν αὐτὴν εὐλακρίειαν, τόλμην καὶ δξύτητα, τὴν αὐτὴν εἰς τοὺς φίλους ἀφοσίωσιν, τὴν αὐτὴν ἀμνησικαλίαν πρὸς τοὺς ἐχθρούς. Οὐδεὶς ποτε ἠγαπήθη θερμότερον καὶ δικαιοτέρον ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ἐταίρων. Κατὰ δυστυχίαν ἐπαιδεύθη εἰς κακὴν πολιτικὴν σχολὴν, εἰς σχολὴν ἧτις ἐδίδασκεν, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀρετὴ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀπλή προσωπία τῆς πολιτικῆς κηκοθείας, ὅτι πᾶς πατριώτης ἀγορεύεται, ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰμὴ φθείρουσα καὶ δεκαζουσα, καὶ ὅτι ἡ πολιτεία ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πλειστηριάζοντα. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ προσφιλέστατα ἀξιώματα τῶν κατωτέρων τάξεων τῆς τοῦ Οὐαλπόλιου μερίδος, καὶ αὐτὸς ὁ Οὐαλπόλιος ὑπέβαλεν αὐτά. Θευμαστὴ δὲ τῶν ἀντίθεσις ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς χαλαρᾶς πολιτικῆς ἠθικῆς τοῦ Φόξ καὶ τῆς ἀδαμαντίνης ἀκεραιότητος τοῦ Πίττ. Τὸ ἔθνος ἐδυσκίπτει πρὸς τὸν πρῶτον, καὶ ὅπως παρεδόθη εἰς τὸν δεύτερον. Ἀλλ' ἀπαντες σχεδὸν οἱ πολιτικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄνδρες ἔπρεπε κατὰ πρῶτον ἤδη νὰ μάθωσιν, ὅτι ἡ κίστις τοῦ ἔθνους ἔχει τὴν ἀξίαν τῆς. Ἐνώσθ' τὰ πάντα ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὴν εὐνοίαν μικρᾶς τινὸς ἐπικρατούσης συμμορίας, ὁ Φόξ ἐπλεονέκει βεβαίως τοῦ Πίττ· ἀλλ' ὅταν ἐπέστη χειμῶν καὶ κίνδυνος, ὅταν ὁ πόλεμος ἐμάστισε τὴν Εὐρώπην, ὅταν αἱ βουλαὶ διηρέθησαν εἰς πολιτικὰς φατρίες, ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ παρωξύνθη σφοδρῶς, τότε ὁ μὲν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐνασούμενος μετεωρίσθη εἰς τὴν ὑπατον ἀρχὴν, ὁ δὲ ἀνταγωνιστῆς αὐτοῦ κατήντησεν ἀσημος καὶ ἀκατονόμαστος.

Ἐν ἔτει 1754 ἀπέθανεν ἀπροσδοκῆτως ὁ ἱκανός, ὁ ἐπιτάδειος, ὁ ὅπως διάφορος τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ μόνος δίδων εἰς αὐτόν ἀξίαν τινὰ Ἐρρίκος Πέλαμ. «Τώρα δὲν θέλω ἡσυχάζει πλέον ποτὲ», ἀνέκραξεν ὁ γέρον βασιλεὺς, ὅταν ἤκουσε τὴν εἶδησιν· καὶ εἶχε δίκαιον. Ὁ Πέλαμ εἶχε κατορθώσει νὰ στρατολογήσῃ καὶ εἰς μίαν φάλαγγα νὰ συγκροτήσῃ ἅπαντας τοὺς ἱκανοὺς τοῦ βασιλείου ἀνδρας. Ὁ θάνατος αὐτοῦ οὐ μόνον τὴν ὑπεριάντη τῆς Κυβερνήσεως θέσιν κατέλιπε κενὴν καὶ τὴν τοῦ πρώτου Λόρδου τοῦ θησαυροφυλακίου, ἀλλὰ, ὅπερ σπουδαιότερον, ἀφῆρσεν ἐκ μέσου τὴν δύναμιν ἐκείνην, ἧτις ἤξευρε νὰ συμφιλιώσῃ καὶ νὰ ἠνιοχῆ τοσοῦτον θυελλώδη καὶ φιλόδοξα πνεύματα.

Ὁ μὲν ἀδελφὸς τοῦ Πέλαμ, ὁ δευτὸς Νεοκαστελλίας, ἔλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπερτάτου θησαυροφύλακος·

ἀλλὰ πολλά εἰσέτι ἔλειπον διὰ νὰ συμπληρωθῇ ὁ συνδυασμός. Ἰ Τίς ἐμελλε νὰ διευθύνῃ τὴν βουλὴν, ὡς ὑπουργός; Πρὸ μικροῦ διεύθυνε αὐτὴν ὁ Πέλαμ' ἀλλ' ὁ δούξ, κατὸ μέλος τῆς τῶν Λόρδων βουλῆς, δὲν ἠδύνατο νὰ κληρονομήσῃ καὶ τοῦτο τὸ μέρος τοῦ ἀδελφικοῦ ἀξιώματος. Ἰ Ἐπρεπεν ἄρα γε νὰ ἀνατιθῇ τὸ ἔργον εἰς ἄνδρα διακεκριμένης ἱκανότητος; Ἀλλὰ τοιοῦτος ἄνθρωπος, τοιαύτην λαβὼν θέτιν, δὲν ἐμελλεν ἀναγκαιῶς ν' ἀπειθήσῃ καὶ νὰ λάβῃ πλείονα μερίδα ἐξουσίας περὶ τὴν τῶν χρημάτων καὶ τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων διαχείρισιν, παρ' ὅσῃν ὁ δούξ Νεοκαστελλίας ἦτο διατεθειμένος νὰ παρχωρήσῃ; Ἐπρεπεν ἄρα γε νὰ ἐπιτραπῇ τὸ καθήκον εἰς δευτερεύοντα τινα ἄνθρωπον; Ἀλλὰ ποία πιθανότης ὑπῆρχεν, ὅτι δευτερεύων τοιοῦτος ἄνθρωπος ἠθέλει κατορθώσῃ νὰ χειραγωγῆτῃ πολυάριθμον καὶ τρικυμιώδη συνέλευσιν, πλήθουσαν ἐπιτηδείων καὶ ἐμπείρων ἀνδρῶν; Τοιαύτη ἐν τούτοις ἦτο ἡ τοῦ Δουκὸς Νεοκαστελλίας παράλογος φιλαρχία, ὡς τε προστίμησε νὰ συγκροτήσῃ ἀσθενὲς καὶ ἐπιστραλὲς ὑπουργεῖον, τὸ ὅποσον δὲν ἠδύνατο ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν παρμικρὰν τοῦ ἀνέμου πνοὴν καὶ ἐμελλε νὰ ναυαγήσῃ εἰς τὴν πρώτην τρικυμίαν, παρὰ νὰ θυσιάσῃ μέρος τῆς ἐξουσίας του, διὰ νὰ προσλάβῃ ὑγιεινὰ καὶ διαρκῆ στοιχεῖα.

Ὁ Πίττ ἦτο ἀσθενὴς εἰς τὰ θερμὰ λουτρά τῆς Βάθης· ἀλλὰ καὶ ὑγιὴς ἂν ἦτα, καὶ ἐν Λονδίῳ ἂν εὐρίσκετο, οὔτε ὁ βασιλεὺς, οὔτε ὁ δούξ Νεοκαστελλίας ἦσαν διατεθειμένοι νὰ ἐλθῶσιν πρὸς αὐτὸν εἰς λόγους περὶ τοῦ προκειμένου. Ὁ ψυχρὸς καὶ πρόμαθης Μυρράυς ἀπέβλεπεν, ὡς προείπομεν, εἰς ἕτερον σκοπὸν. Ὅθεν ἤρχισαν διαπραγματεύσεις μετ' ὁν Φόξ, τὰς ὁποίας ὁ Δούξ Νεοκαστελλίας διεξήγαγε μετ' ὁν συνήθη αὐτῷ παιδαριώδη καὶ ἀναπειθήσιον τρόπον. Κατὰ τὴν πρότασίν του, ὁ Φόξ ἐμελλε νὰ ἀναγορευθῇ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦ νὰ ἐκπροσωπῇ τὴν κυβέρνησιν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν καινοτήτων· καὶ ἡ μὲν διαχείρισις τοῦ ἀπορρήτου χρηματικοῦ κεφαλαίου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, τὸ ἔργον τῆς ἀγορᾶς τῶν βουλευτικῶν ψήφων, δὲν ἐμελλε νὰ ἀφαιρηθῇ ἀπὸ τὸν πρῶτον Λόρδον τοῦ θησαυροφυλακίου, ὡς εἶπεν ὁμοῦς οὗτος νὰ εἰδοποιῇ τὸν Φόξ ἀκριβῶς περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐγίνετο χρῆσις τοῦ κεφαλαίου τούτου.

Εἰς τοῦτο συνηγεσεν ὁ Φόξ, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν νῆος πάλιν τάραχος· ὁ Νεοκαστελλίας μετενόησε διὰ τὰ προσυντεθέντα, ἡ δὲ συνδιάλεξις ἡ γενομένη περὶ τούτου μεταξὺ τοῦ Φόξ καὶ τοῦ δουκὸς εἶναι βεβαίως μία τῶν παραδοξοτέρων τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορίας. « Ὅταν ὁ ἀδελφός μου πρόστατο τοῦ θησαυροφυλακίου » εἶπεν ὁ Νεοκαστελλίας, « δὲν ἔλεγεν εἰς » κἀνένα τί ἔκαμνε τὰ χρήματα τοῦ ἀπορρήτου κεφαλαίου. Δὲν θέλω λοιπὸν καὶ ἐγὼ νὰ λέγω εἰς κἀνένα τί περὶ τούτου. » Ἡ ἀπάντησις ἦτο εὐκόλος. Ὁ Πέλαμ ἦτο οὐ μόνον πρῶτος Λόρδος τοῦ θησαυροφυλακίου, ἀλλὰ καὶ ἡγεμὼν τῆς Βουλῆς, ὡς τε ἦτο περιττὸν νὰ διακοινώσῃ εἰς ἄλλον τινα τὰς μετὰ τῶν μελῶν τῆς βουλῆς σχέσεις του. « Ἀλλὰ ἐγὼ, » εἶπεν ὁ Φόξ, « πῶς θέλω διευθύνει τὴν βουλὴν, μὴ

» εἰδώς τι περὶ τῶν σχέσεων τούτων, πῶς θέλω ὁμι- » λῆσαι πρὸς τοὺς βουλευτάς, μὴ γνωρίζων τίνες ἐξ αὐτῶν ἔλαβον ἀντιμισθίας, καὶ τίνες ὄχι; Καὶ ποῖος, » ἐξηκολούθησεν, « θέλει ἔχει τὴν διανομὴν τῶν ὑπουρ- » γημάτων. » « Ἐγὼ πάλιν, » εἶπεν ὁ δούξ. « Καὶ » πῶς τότε θέλετε νὰ διευθύνω ἐγὼ τὴν βουλὴν; » « Μὴ σὰς μέλη » εἶπέτε τοὺς βουλευτάς νὰ ἐρχῶνται » πρὸς ἐμέ. » Ἐπειδὴ δὲ προέκειντο γενικαὶ ἐκλογαί, ὁ Φόξ ἠρώτησε, τίνες θέλουσιν εἶναι οἱ ὑπουργι- » κοὶ ὑποψήφιοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅπου ἴσχυε τὸ ὑ- » πουργεῖον. « Μὴν ἀνησυχῆτε περὶ τούτου » ἀπεκρίθη ὁ Νεοκαστελλίας, « διὰ αὐτὰ εἶναι τελειωμένα πράγ- » ματα. » Ἀλλὰ τοσαύτην ἀδιακρίσιαν, ἀνθρωπίνην φύσιν δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ὑποφέρῃ. Ὅθεν ὁ Φόξ ἀπεποι- » ἦθη νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Γραμματέως τῆς ἐπικρατείας, ἐπὶ τοιοῦτοις ὅροις, καὶ ὁ δούξ ἀνέθηκε τὴν ἡγεμονίαν τῆς βουλῆς εἰς ἀφυῆ τινα καὶ μέ- » τριον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου σχεδὸν ἐλησημονήθη ἤδη τὸ ὄνομα, τὸν Θωμᾶν Ροβινσῶνα.

Ὁ Πίττ, ἐπανελθὼν ἐκ Βάθης, ἐπροσποιήθη πολ- » λὴν μετριότητα, ἂν καὶ ἡ ψυχὴ του ἐβραζεν ἀπὸ τὴν ἀγανακτήσιν. Δὲν παρεπονέθη μὲν διότι τὸν παρέ- » βλεψαν ὅλως δόλου, εἶπεν ὁμοῦς παρόρησις, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, ὁ Φόξ ἦτο ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ διευ- » θύνῃ τὴν βουλὴν ἄνθρωπος. Οἱ δύο ἀντίπαλοι, διὰ κοινοῦ συμφέροντος καὶ ἐχθρᾶς κοινῆς συνδιαλλαγέ- » ντες, συναφώνησαν πῶς ἐμελλον νὰ πολιτευθῶσι κατὰ τὴν προεχθῆ σύνοδον. « Ὁ Κύριος Θωμᾶς Ροβιν- » σῶν μέλλει νὰ μᾶς διευθύνῃ! » εἶπεν ὁ Πίττ πρὸς τὸν Φόξ· « ὁ δούξ ἠθέλε κἀμει καλῆτερα νὰ μᾶς » στείλῃ τὸ ὑπόδημά του, διὰ νὰ μᾶς διευθύνῃ. »

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Πρόχειρον νόμων, τὸ λεγόμενον ἡ ἐξάβιβλος, συ- » ναθροισθὲν πάντοθεν κατ' ἐκλογὴν, καὶ κατ' ἐπι- » τομὴν οὕτω συντεθὲν παρὰ τοῦ πανσεβάστου » νομοφύλακος καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης Κων- » στατίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου. Νέα ἐκδοσις ἐπὶ » Heimbach. Λεῖψια, 1851. Τύποις T. O. Weigel » Σελ. 1-1002. Τιμᾶται th. 5 1|3 δραχμῶν 22. » δεδεμένον.

Με λύπην μας ἀναγγέλομεν τὴν νέαν ταύτην ἐκδοσιν τοῦ Ἀρμενοπούλου, διότι δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ διαθή- » κη τοῦ ἐκδότου· μόλις συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ ὁ σκληρὸς θάνατος ἀφῆρπασεν αὐτὸν, εἰς τὴν ἀνδρικήν του ἡλικίαν, ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων, ἀπὸ τὴν ὀμήγυριν τῶν συναδελφῶν, τῆς ὁποίας ἦτον ἀληθὲς κόσμημα. Ὡς ἄ στρατιώτης ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀσπίδος οὕτω καὶ αὐτὸς ἀναπαύεται ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου μάρτυρος φιλοπονίας ἀδαμάστου τηρῶν, μέχρι τε